

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2-40

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrlui N-rul 1/a.

INSERTIUNILE
se primesc la administra-
ția.

Mulțumite publice și Lec
deschis costă șirul 20 fl.

Manuscrisurile nu se ia-
napoiază.

ROMÂNUL

Să înființăm clubul athletic?

Budapesta, 19 Septembrie.

Se pare — după evenimentele din urmă — că viața noastră socială a pornit cu pași mari a se ridica la etapele mai înalte ale vieții sociale din apus. Cel mai îmbucurător curent s-a pornit atât în opinia publică cât mai cu seamă în sinul tinerimei spre a introduce o viață sportivă întru întărirea corpului și a vieții colegiale.

Cu hotărâta insistență se impune discutarea acestei chestiuni ca și situațiunea ei generală nici când n'a fost la noi mai matură ca acum, nici când până acum nu s'au putut vedea atâtea învingeri românești ca și în timpul din urmă. Școalele medii, în părțile locuite de Români, au dat la suprafață o serie fără sfârșit de băieți voinici și isteți cari aproape exclusiv au fost feciorii sănătoși ai neamului nostru. Nu va trebui să aduc exemple — doar sunt înființate de multe — e destul să-și amintească fiecare intelectual de sine însuși și de colegii săi din timpurile tinereții și să admită imediat evidența acestei afirmațiuni. Până acum acești băieți se luptau la concursuri atletice pentru prestigiul gimnaziilor în cari studiau, acestora le secerau gloria și în schimb din caz în caz erau decorați cu medalia pe bande tricolore ungurești. Acest procedeu s'a făcut cu tendința evidentă de a atrage capacitățile noastre de acest soi în serviciul atleticii ungurești.

Acum însă schimbându-se situațiunea, în

urma razelor de lumină și cultura pe cari le revarsa cu belșug literatura și în special ziaristica noastră, studențiunea trăiește o viață mai plină de idealismul conștiinței de român, fiind această directivă alimentată atât de virtutea genuină cât și de persecuțiunile străvezii ale mai marilor lor, exponenți ai ideii de stat. Acești băieți doresc acum din tot sufletul lor să producă izbânzile lor spre gloria unei asociațiuni românești: premiile tricolore nu îi mai invită, azi le sunt chiar odioase.

În această situațiune avansată fiind deja mentalitatea componentilor, trebuie să li se poată da tuturor posibilitatea de a se grupa în jurul standardului sportiv românesc. Astăzi poate numai în Brașov avem o „Reuniune de cântări și de gimnastică” care preocupă ideea sportivă și între membrii emeritați ai gimnaziului precum și între ceilalți membri ai societății românești de acolo. În alte centre românești?... nu cred să existe nici grupări de acest soi. Totuș se pot alătura vieții sportive obicinuitele excursii cari pentru noi au fost o ramură sportivă din cele mai productive, deoarece după fiecare excursiune urma o viață socială din cele mai armonioase între acele persoane cari au întreprins-o.

Deoarece noi am pus clar și firm înaintea ochilor noștri dogma celui mai complet exclusivism cultural și social și având la inimă și progresul către etapele mai înalte ale vieții sociale, dorim să avem căminul nostru și în tendințele noastre sportive. Azi, în iubirea noastră caldă către acest ideal al nostru, suferim foarte mult din cauza unei organizări de acest fel. Astăzi un atletician ca Morariu

este persecutat la trening și la concursuri pentru că este și se fălește că e Român: lăncu din Timișoara câștigă curse de înot, Nemoian la aruncat, Dămian la un concurs toate punctele etc. etc. Fotbaliștii din București sunt provocați la match din partea echipei ungurești din Lugoj și numeroasa tinerime lugojană abia atunci vede că este neorganizată pe acest teren, când situațiunea nu mai putea fi îmbunătățită în favorul românilor lugojene. Apoi să nu uităm Olimpiada din acest an ce s'a ținut în Stockholm (cu participarea tuturor săminturilor din lume și care a fost timp de două săptămâni în mijlocul unei atențiuni universale ne mai pomenite), dela care numai i Români au lipsit.

Tablouri răslete sunt acestea toate din dosarul ce ne stă la dispoziție. — parte înveselitoare, parte triste.

Rezultanta finală din toate aceste componente iese clară și precisă: progresul ideal pretinde dela noi să ne apropiem cu tot interesul de mișcările și evenimentele sportive. Acolo unde se va sparge ghiata primelor greutate, acolo tinerimea va putea să joace fotbal, tenis și acle mărgăritare de jocuri de minig, cari sunt atât de îndrăgite la curtea regală din Sinaia. Excursii se vor mai aranja iar ziaristica noastră va aduce cu toată abnegațiunea ei caracteristică știri despre învingeri și șanse românești, precum și comunicări din lumea mare cari ne vor arăta că pe cari drumuri vom avea să mergem ca să ne avântăm acolo sus unde stau popoarele apusului în această privință.

Prin organizație minimală se vor putea în-

Maupassant și Zola.

De Adrian Corbul.

— Destăinuiri inedite. —

În numărul ei din Octombrie, *La Grande Revue* va publica un studiu foarte interesant asupra lui Guy de Maupassant intim, studiu pe care scriitorul acestor rânduri a avut el însuși cinstea să-l redacteze după notele, documentele și amintirile dnei de X. (În marea revistă franceză unde va apărea studiul, numele acestei dne va fi deasemenea tăcut din motive lesne de înțeles).

Doamna aceasta, una din femeile cele mai cunoscute din înalta societate pariziană a fost — dela 1885 până la 1889 — prietena cea mai iubită, și cea mai stimată a nemuritorului scriitor. Relațiunile dintre ei au fost eminentate nu numai de o mare pasiune, dar și de o foarte înaltă înțelegere a inteligenței lor. Am publicat — e aproape un an de atunci — în dispăruta „Tribună” cum am avut prilejul s'a cunosce pe această doamnă. Într-o serie de trei foiletoane apărute în același ziar, am desvălât chiar mai multe amănunte absolut inedite din viața marelui scriitor, precum și vre-o două scrisori adresate de el femeii pe care o iubea. Astăzi, după stăruințele mele respectuoase, dna de X. mi-a permis să dau o formă definitivă prețioaselor ei amintiri și să le public în Franța, cu condițiunea bîrbește ca numele ei să rămână ascuns. Partea pe care am luat-o eu la această colaborare este aproape neînsemnată, date fiind documentele și

însemnările culesse de nemurita doamnă în timpul prieteniei ei cu ilustrul mort. Sunt pasagi în cari cetitorii francezi și străini vor găsi în chip absolut, neuitatului stil al lui Maupassant, ca și cuvintele lui au fost cuasi-stenografiate de aceea căreia ele se adresau. Câte enetări admirabile și profunde în aceste reflecțiuni ale prozatorului francez! Câtă poezie în zelul său de a se exprima! Cât bun simț și cât adevăr! Și, mai ales, ce stil incomparabil în care scrisoare a sa care va însoți studiul, primit cu entuziasm spre a fi publicat de către I. Jacques Rouché, directorul lui *Grande Revue*.

Aceste destăinuiri vor stârni după prevederea unor oameni eminenti, o mare senzație în lumea literară din Franța. Ele vor face cunoscut sufletul intim al lui Maupassant, așa cum nici una din sutele de studii publicate până acum asupra lui, n'au reușit să-l facă. Ele vor fi cu atât mai demne de interes cu cât vor conține, între altele, anecdote inedite asupra lui Gustave Flaubert și Ernest Renan, cu cari autorul lui *Bel-Ami* a fost strins împrietenit în viața sa. Bucata pe care o traduce astăzi pentru cetitorii „Românului” va fi însă unul din pasagiile cele mai importante ale studiului care va apărea în *La Grande Revue*. Ea reproduce o convorbire ce a avut loc între Maupassant și Zola asupra patriotismului, convorbire care luminează mai viu decât ori ce istorie, psihologia acestor doi mari scriitori, ideile pe cari le aveau ei asupra unei din chestiunile cele mai arzătoare din câte preocupă azi pe omul civilizat. Și anunt mai dinainte, că simpatia oamenilor inteligenți și cu inimă la locul ei, nu va fi de loc de partea lui Emile Zola.

Vorbind într-o zi de acest pasaj cu d. Georges Lecomte, eminentul președinte al Societății oamenilor de literă și directorul literar al lui „Matin”, dsa mi-a spus:

— În locul d-tale, aș stărui pe lângă dna de X. să suprime această parte din amintirile d-sale. Prevăd că dacă o va publica, va da naștere la polemici învenimate. Zola are mulți dușmani în Franța, și destăinuirile acestea vor fi prilej pentru regaliști de a manifesta odată mai mult împotriva memoriei lui.

— Dar pasajul în chestiune e purul adevăr...

— Toată fiindcă este purul adevăr și poartă în sine peceata exactă a spiritului lui, convorbirea aceasta între cei doi scriitori va agita spiritele. De ce să stărnim discuții violente la noi, când le putem înlătura?

Astfel vorbi d. Georges Lecomte. Am reprodus cuvintele d-sale pentru a marca importanța lucrății pe care o trdure azi pentru „Românul”. Și adaug că ea va apărea totuș în *La Grande Revue*, nici dna de X. și nici eu, negăsind de cuvîntă a deghiza adevărul, ori care urinări ar putea el avea.

De acum și până la sfârșitul acestui foileton, veți găsi dar pasajul din chestiune din amintirile dnei de X.

„Toți acei cari l'au cunoscut pe Maupassant, își amintesc fără îndoială de tactul perfect, de discrețiunea și de curtoazia lui, cari nu-l părăseau în nici una din împrejurările vieții. Omul acesta părea lipsit de ori ce pasiune, atât de calm și de măsurat era. Niciodată un zîmbet sau

lătura relele mai sus înșirate și vor putea fi dezvoltate calitățile atât de declarate ale întregului nostru neam de patrusprezece milioane.

Tinerimea noastră universitară se avântă acum cu energii încordate în mijlocul ideilor și propagandelor spre a se înbogăți din greu cu priceperile și apucăturile vieții pentru ridicarea neamului cărui aparține. Nici când nu e mai frumoasă viața de student ca la începutul anului, când toți își comunică vederile lor noi și faptele recente. Din înșiruirea celor mai interesante constatări a ieșit acest articol de ziar în un cerc de prieteni cari au îndrăgit ideile viitoarelor propagande. Discuția va aduce cu sine și infiriparea unei mentalități sportive pe toată linia, iar ajungând odată în acest stadiu, pe plaiurile noastre mândre și bogate se vor coborî binefacerile acestei mentalități tot în același grad cum se arată la popoarele apusene mai avansate în toate.

Deci faceți mișcare și încântați-vă de rezultatele proprii, cetați sport și asistați la concursuri căci urmarea naturală va fi: vom avea și cluburi atletice și vom servi idealul neamului nostru în această formă nouă și avansată.

Vică.

Sedința de ieri a camerei magnaților. Ieri, la orele 4 d. a., s'au întrunit membrii camerei magnaților la a doua sedință din sesiunea de toamnă. Înainte de a se trece la ordinea de zi, alegerea delegaților, ia cuvântul contele Hadik și vorbind de evenimentele din cameră, atacă întreg guvernul și în special pe prim-ministrul Lukács, care în atâtea rânduri a promis că va face tot posibilul pentru înfăptuirea păcii, iar acum proclamă cel mai crunt război în contra opoziției, suspendând dreptul de învitate al deputaților. Ordinea constituțională de acum numai cu înlăturarea lui Lukács e posibilă.

Lukács răspunzând spune că numai silit de atitudinea mai mult decât provocatoare a opoziției, a luat refugiul la poliție. Ce privește promisiunile pe cari le-a făcut, le va și traduce în faptă, îndată ce șefii opoziției se vor convinge de multele greșeli ce le-au comis atunci când au crezut că vor putea teroriza majoritatea, impunându-i condițiuni absurde. Reforma electorală ce a pregătit-o actualul guvern e la orice caz de zeci de ori mai democratică decât

aceea, cu care a venit la timpul său coaliția. Așadar nu guvernul, ci opoziția e aceea, care împiedecă apropierea, stăruint cu încăpăținare în atitudinea-i nesocotită.

Tot în sedința de ieri s'au ales membrii delegațiilor, între cari aflăm și numele Prea Sfinției Sale episcopului Vasile Hossu.

Sedințele delegațiilor ungare. Membrii delegațiilor ungare se vor întruni Sâmbătă la orele 11 a. m. la o consfățuire prealabilă, unde vor discuta chestiunile privitoare la constituirea și programul delegațiilor. Prima sedință formală va avea loc probabil Luni la orele 3 și jum. după amiază. În sedința de Luni se va da cetire autografului regal, se va alege apoi președintele și la urmă se vor constitui diferitele subcomisiuni. Membrii delegației ungare vor fi primiți de M. Sa monarhul. În aceeași zi după amiază își va ține subcomisiunea de externe prima sedință, când își va rosti și ministrul de externe, contele Berchtold, expozeul său.

Noul ministru de comerț al Austriei va fi, după cum se crede, guvernatorul casei parsimoniale a poștei, consilierul intim, Dr. Schuster Edler de Bonnet. Acesta s'a întors zilele aceste la Viena din călătoria sa în Dalmatia. Miercuri a avut o convorbire cu președintele consiliului de miniștri, contele Stürggh. În cercurile politice numirea guvernatorului Schuster de ministru de comerț este un lucru absolut sigur. Conducerea casei parsimoniale (de economii) a poștei va lua-o vice-guvernatorul Dr. Leith.

Proiectata adunare din Vașad.

Manifestațiile poporului. — Sălbătăciile jandarmilor

— Dela corespondentul nostru. —

Vașad, 18 Septembrie.

În seria de adunări populare pe cari le-a proiectat partidul nostru național, era și adunarea dela Vașad, în comitatul Bihorului. Adunarea aceasta, dată fiind mulțimea numărărată a Românilor bihoreni cari răspunseră la glasul fruntașilor noștri politici, avea să fie una din cele mai impozante adunări, dacă furibundul protopretore din Mihalău n'ar fi oprit-o încă de mai înainte de a se ține și n'ar fi trimis jandarmii să o împrăști. Po-

un cuvânt al său n'au rănit pe nimeni: și în discuțiile cele mai însuflețite el păstra, invariabil, o placitate cam rece, atentă și surizătoare care, am observat acest lucru adeseori, avea darul să-i iriteze pe bărbați. Să fi fost vorba de obiectul simpatilor ori de acela al antipatiilor lui, Guy de Maupassant nu se destăinua nici când.

Cu toate acestea, vă afirm, că prietenul meu ea complet în preferințele ea și în repulsiunile sale. El avea, ca fiecare dintre noi, simpatii și antipatii foarte marcate nu numai față de persoane, dar și pentru anumite sentimente generale. Și dacă arăta în lume cea mai absolută impasibilitate față de ori ce, el făcea aceasta numai fiindcă era foarte dibaciu în a-și deghiza impresiunile cele mai puternice. Într'un cuvânt, era un adevărat normand!

Era mai ales de o susceptibilitate extremă, de o susceptibilitate atât de vibratoare, încât un singur cuvânt, aruncat uneori fără nici o intenție rea, în hazardul unei conversațiuni, era în stare să-l rănească adânc, cu toate că fizionomia sa urma să păstreze aceiași expresie placidă și zâmbitoare.

Așa, într'o zi, Maupassant cină la Emile Zola, la Médan. Întâlnindu-mă cu el a doua zi, am băgat numai decât de seamă că ceva îl nemulțumea, cu toate că fața îi era calmă și surizătoare ca de obicei. Căci, ori de câte ori îl vedeam trecându-și dăstră mână pe frunte, mișcându-și vârful mustăților și strângând instinctiv pumnii, știam că ceva îl mânucea. L'am între-

bat asupra motivului indispoziției sale, și după oare-cari insistențe din parte-mi, îmi mărturisii cele de mai jos:

În ajun, în timpul cinei la Zola, venise vorba de războiul din 1870. Maupassant nu se putuse opri de a-i găsi pe prusieni odioși, precum și de a-și exprima dorința unei revanșe. Emile Zola, dimpotrivă, susținuse că niciodată un neam nu este mai odios decât altul, că prusienii valorau tot atât ca și francezii și că un nou război ar fi repulsiv și inutil.

— Este adevărat, răspunse atunci Maupassant, că din punctul de vedere al rațiunii generale, n'ar trebui să am nici un motiv de a iubi Franța mai mult decât Prusia. Dar, spune-mi te rog d-ta, o astfel de detașare de ori ce preferință și de ori ce repulsiune, poate fi ea într'adevăr cu puțință? Nu trebuie oare să considerăm lucrurile și din punctul de vedere omeneș? Sunt francez: este dar firesc ca să prefer Franța ori cărei alte țări; prusienii ne-au făcut să suferim în ce avem noi mai scump: e dar firesc ca să-i urăsc pe prusieni. Considerațiunile acestea îmi interesează direct inima, adică sentimentele mele cele mai intime, și niciodată raționamentul nu le va putea elătina.

Emil Zola îi răspunse atunci cu un ton „rece și sentențios” că patriotismul nu este de fapt decât un semn de inferioartate omenească, și că datoria noastră ar fi să stărpim în noi vechile prejudecăți cari ne călăuzesc, pentru a nu ne supune de aci înainte decât Rațiunii. — „Numai

poporul deși a păstrat cea mai exemplară ordine, a fost luat la bătaie de sbirii guvernului maghiar, fără ca aceștia să fi aflat vr'un motiv. E foarte natural ca aceste brute să lovească în blânzii noștri țărani, când chiar miniștrii unguri sunt bătuiți până la sânge în parlament, dar e nefiresc ca poporul nostru să primească loviturie aceste fără să murmure măcar. E timpul suprem să punem capăt sălbătăciilor acestora neîndreptățite, e timpul suprem ca să arătăm că răbdarea noastră se apropie de sfârșit. S'a împlut păharul amărăciunii și suferinței noastre!!

Dăm mai la vale raportul corespondentului nostru:

Adunarea poporală din comuna Vașad a fost oprită. Opreliștea aceasta însă n'a putut împiedeca participarea intelectualilor din loc și împrejurime, precum și sosirea reprezentanților partidului nostru național în mijlocul nostru. Poporul din comuna Vașad așteptat cu o vie însuflețire, ziua de 15 l. c. cu toate că a știut că adunarea e interzisă. Voia cel puțin să vadă înalții oaspeți: Dr. Teodor Mihali, preș. clubului naț. român, și pe d. Dr. Vasile Lucaciu, secretarul partidului nostru, despre care sătenii noștri au auzit multe lucruri bune pân' acum.

Dupa zilele ploioase de mai înainte, ziua de 15 l. c. ni-se arată frumoasă, zâmbitoare, par'că și vâzduhul sărbătorește fericita trezire a conștiinței naționale la poporul din Vașad, care pân' acum a dormitat, după cum trebuie s'o mărturisim cu durere. Ca atât ne e mai mare bucuria însă, văzând că poporul din comuna Vașad e un element, pe care-l poți lumina și edifica, deoarece e primitor de tot ce e prețuit, bun și românesc.

Iubiții noștri membrii ai comitetului național dimpreună cu câțiva fruntași din împrejurime au mers în Sanislău, unde nu de mult s'a ținut o grandioasă adunare de protestare în contra anexării la noua episcopie ungurească; aici în Sanislău au fost primiți de fruntașii comunei, între cari d. George Szilágyi, proprietarul din loc, iar protopopul din loc, Alexa Pop, i-a primit în casa sa. De aici au plecat spre Vașad în ziua următoare.

în felul acesta, adăogă el, putem nădăjdui că cunoaștem cândva Adevărul!”

— Dar, replică atunci Maupassant, adevărul, după părerea mea, nu e numai o simplă chestiune de logică. El îmi pare mai complicat. Adevărul, cel puțin adevărul omeneș, e făcut din iubire și din ură, din frumusețe și din urâțenie, din toate acele mii de sentimente cari ne conduc și cari fac tocmai ca noi să fim oameni, adică niște ființe capabile de a comite acțiuni sublime, atedice și infame. Patriotismul este în ochii mei, întocmai ca și amorul, un complex de sentimente intime, care rezistă logicii celei mai avansate.

— Deasemenea și eu, îi răspunse atunci Zola, simt încă mișcându-se în sufletul meu, această vană prejudecată a patriotismului. Îmi dau însă silința s'o distrug cu totul, pentru a mă concentra din ce în ce mai mult rațiunii, care este după cum am spus, împreună cu știința, cel mai bun mijloc de a ajunge la Adevăr.

La aceasta, Maupassant replică:

— Patriotismul meu mi-e scump. N'as vrea pentru nimic în lume, ca el să mă părăsească.

— Faceți foarte rău, îi răspunse Zola cu răceală. Datoria noastră a scriitorilor e totdeauna de a combate, în numele Rațiunii, prejudecățile cari împing popoarele să comită greșeli enorme...

Discuțiunea aceasta îl răni pe Guy de Maupassant. El nu putea să admită ca Zola să-și impună felul său de a cugeta. „E un foarte mare

treacă prin comuna Resighea, o ceată de poporenii îi întâmpină la marginea satului cu procesiuni, cu care ocazie curatorul primar, d. Pantiş, îl salută pe d. preşedinte Mihali, asigurându-l de alipirea poporenilor faţă de comitetul nostru naţional. D. preşedinte îi mulţameşte, asigurând tot poporul că clubul naţional deacum înainte va da mai multă atenţiune poporului acestuia. După acestea două fetiţe din popor i-au predat o cunună de flori.

După serviciul divin părintele Lucaciu a ţinut o frumoasă predică despre talentele din evanghelie, aplicându-le la viaţa noastră socială şi economică şi îndemnând mulţimea adunată să folosească cu vrednicie talentele ce i s'a dat. Poporul adunat a trăit momentele cele mai fericite, văzând atâta înţelepciune în tot cuvântul iubitului părinte Lucaciu.

Sosind în faţa bisericii preotul din loc, Corneliu Abgadan, i-a felicitat din nou pe iubiţii oaspeţi. De aici continuând drumul au ajuns în comuna Pîşcolt, unde înaintea bisericii îi aştepta o mulţime de poporenii. Aici însă se observă grija patrioţilor noştri de a păzi ordinea prin o mulţime de jandarmi, cari erau trimişi de protopretorele din Mihalufalau. Aici au observat oaspeţii noştri că jandarmii au fost trimişi anume ca să împiedice ţinerea adunării în Vaşad, cu toate că au oprit-o de mai înainte. Oaspeţii, după ce schimbă câteva vorbe cu unii din fruntaşii satului, continuă drumul spre Vaşad, unde au ajuns la 10 ore a. m.

În mijlocul mulţimei însufleţite, înaintea frumoasei biserici din Vaşad, erau preotul Demetriu Mureşan, capelanul Traian Mihalca, George Silágyi, proprietar, Samuil Sabo, cant. inv., Emanuil Pop, inv. şi o mulţime de popor. D. Dem. Mureşan felicită prin câteva cuvinte pe deputatul Mihali, care îi răspunde, emoţionat fiind de interesul poporenii faţă de cauza noastră naţională. După acestea au intrat în casa parohială, unde o societate de dame i-au întâmpinat în mod

scriitor, îmi zise el, şi eu sunt cel dintâi care îl admiră; dar omul acesta are aerul de a nu se îndoi de nimic. Vorbeşte de adevăr cu atâta siguranţă!... Îl stimez ca pe nimeni altul; caracterul său însă, îmi displace. El păstrează în tot ce face, o rigiditate iritantă. Cel mai mic gest al său poate fi prevăzut de mai înainte, căci acţiunile lui îi sunt dictate de imuabilele principii în care a convertit toate sentimentele sale. Spontaneitatea inimii îi lipseşte. Nu-mi spunea mai demult că mila ar trebui suprîmăată în sufletul omenesc, ca un viciu din cele mai primejdioase? El însuşi nu prea să recunoască decât sentimentul justiţiei. Foarte frumos; dar, în sfârşit, noi trebuie să-l considerăm pe omul acesta cum este, cu instinctele lui eterne, iar dacă decum, aşa precum ar trebui să fie şi cum nu va fi niciodată. Zola însă este un utopist, şi ca toţi utopiştii sociali, nu are nici o psihologie.

Pe când rostea aceste cuvinte, Guy nu încetă de a se plimba prin odaie cu mâinile la spate, cu capul ușor înclinat pe piept. Era foarte liniştit, numai trăsăturile îi erau întinse. El încheia: — Vrei să-ți spun ce cred eu, amica mea? Zola, care a scris pagini așa de numeroase împotriva pedantismului burghez, îmi face el însuși impresia de a fi un pedant... Nu, mi-e eu neputință să-l iubesc pe acest om.

„Am reprodus cu fidelitate aceste cuvinte ale lui Maupassant, așa precum le-a rostit el în fața mea, la Chatou, unde mă dusesem să-l vizitez, într-o după-amiază de Iunie, 1887”.

Paris, Septembrie.

foarte călduros, iar șase fetițe din popor presărau toată calea cu flori, ceea ce stârni o însuflețire generală.

La sfârșitul serviciului divin, d. Alexiu Pop ține o cuvântare frumoasă, vorbind despre rezistența ce trebuie să o opunem cu orice prilej, când e vorba de limba și legea noastră străbună. După masă fruntașii noștri iubiți s'au întreținut câteva timp cu poporenii înaintea bisericii, dându-le sfaturi bune și înțelepte.

Poporul s'a adunat apoi la casa parohială făcând ovații fruntașilor noștri. D. deputat Mihali și-a exprimat mirarea văzând atâta tărie sufletească, așa de curată vorbă românească la poporul din Vaşad, care fapt l-a bucurat deosebit de tare.

În vreme ce doamna Mureşan invita la prânz cu cea mai mare afabilitate și dragoste toată inteligența adunată, iată că se ivesc jandarmii la casa parohială, voind să someze poporul să se împrăstie, pe motiv, că, după ce adunarea a fost interzisă, orice întrunire nu mai poate avea loc. Părintele Lucaciu protestă împotriva faptului acesta, iar d. Corneliu Pop, avocat în Carăii-mari, provocându-se la legea care permite adunări, respective întruniri, în casă privată, i-a dat afară, cu cuvintele: „Afară de-aici”. În urma acestei provocări sergentul, dimpreună cu jandarmii, se depărtează rușinați între hohotele poporului.

După vecernie oaspeții noștri iubiți s'au întreținut iarăși cu poporenii, cari îi aclamau cu însuflețire, cântând mai multe cântece naționale, iar la sfârșit, făcându-se liniște, ei își descopăr capetele și cântă patru versuri din imnul nostru național „*Deșteaptă-te Române*”. Jandarmii se preumblau agitați, la urmă însă spuseră că au ordin să împrăstie grupările pe stradă. Inteligența a intrat atunci în casa parohială, iar poporul sta împrejurul casei și nu voia să se împrăstie. Jandarmii începură atunci să răcnească, dar poporenii nu se intimidară, ci aclamau tot mai cu sgomot.

Sergentul comandă atunci să scoată sulțele și jandarmii începură a lovi cu patul puștii, cu toate că poporul stătea neclintit. Măierile horesc, își scot batistele și năfrămile și nu voiesc de loc să se depărteze. Atunci preotul Mureşan li spune să meargă acasă și poporul molcomindu-se, după ce li-s'a spus că domnii iarăș vor veni peste o săptămână, în care vreme vor cere permisiune să se facă o adunare în toată rânduiala.

Interesele României și presa rusă.

Răspunsul scriitorului rus Durnovo, dat afirmațiilor greșite ale unor ziare rusești.

Acum o săptămână am dat în traducere articolul din „Novoie Vremea”, în care oficiul rusesc amintește serviciile pe cari rușii le-au adus țării Române și amenință dacă românii vor îndrăzni să se miște contra bulgarilor.

Acestui articol, deplasat și prin tonul lui și prin neexactitățile debitate, îi răspunde cunoscutul publicist rus Durnovo, care de mai multe ori luase apărarea Românilor în chestiunea Basarabiei.

Iată traducerea răspunsului lui Durnovo: „Novoie Vremea”, vorbind despre vizita contelui Berchtold la Sinaia, enumeră toate bi-

nefacerile pe cari, Rusia le-a acordat Moldovei și Munteniei, amenințând la urmă pe România dacă armatele ei vor trece Dunărea și se vor amesteca în războiul turco-bulgar. Politicianii dela „Novoie Vremea” nu vor să știe despre interesele României și ale neamului românesc. României oricând i-ar plăcea mai mult să fie în alianță și prietenie cu Rusia și Bulgaria, decât în alianța contranaturală cu Austria, pe care întreaga românie n'are ochi s'o vadă. Dar interesele politice, interesele conservării proprii fac câteodată ca dușmanii să se alieze, cum de ex. a făcut Italia, care e aliata Austriei, etc.

România neîntregită încă, nu poate să ajute la creșterea Bulgariei și să creze în coastele o Bulgarie mare, care ocupând Tracia și Macedonia până la Marea Egee, să ceară apoi dela dânsa cedarea Dobrogei. Oare nu se vede că Bulgaria, care are numai 4.500.000 locuitori și acum trece cu vederea puterea României, care are 7 milioane! Nu este nici în interesul Greciei și al Serbiei să se formeze o Bulgarie-Mare și să i se dea ei pământurile sârbești și grecești din Macedonia și Tracia, pe cari acum le stăpânește Turcia.

„Românii cunosc istoria țării lor și bineacerile noastre nu mai puțin ca noi. Fiecare popor are interesele sale. Rusia nu numai că n'a fost contra unirii italienilor, dar cea dintâi a ajutat la unirea aceasta, după cum a ajutat și la formarea mării Germanii. Nimeni nu se va apuca să învinovătească nici pe naționaliștii noștri și nici pe „Novoie Vremea” pentru dorința exprimată acum câțiva ani de a se uni sub dominațiunea rusească toate pământurile locuite de ruși, cum ar fi Galizia, Bucovina nordică și transcarpatină. De aceea, din partea lui „Novoie Vremea” se pare că este cu totul străniu de a tuna și fulgera contra României pentru că dorește să-și alipească toate provinciile locuite de Români.

Din nenorocire panslavistii și naționaliștii noștri nu pot pricepe lucrul acesta. Dânsii întăresc corabia austriacă, îi dau Bosnia și Herțegovina, împing pe România în alianță cu Austria, slăbesc pe Serbia și nu observă că simpatiile vechi ale popoarelor din Peninsula Balcanică au trecut toate de partea Austriei, care foarte ușor se poate preface într-o monarhie federativă în care fiecare naționalitate slavă și neslavă (românii, maghiarii, grecii, etc.) să se poată desvolta liber.

Bărbații de stat ruși, cari doresc mărirea, fericirea și puterea Rusiei, ar trebui să urmărească alianța și prietenia statelor balcanice, alipirea teritoriilor locuite din vechi timpuri de ruși, cari în orice caz sunt mai scumpe decât Basarabia românească, și sângele rusesc, care se putea vărsa și într-o luptă fratricidă, din care numai Dumnezeu ar fi putut scăpa și pe Rusia și întregul orient ortodox.

Trebuie ca întreaga lume creștină doritoare de libertate să privească la Rusia nu ca la o sugrumătoare de popoare, ci ca la o liberatoare. Vremea când Europa se temea numai de un singur cuvânt al Rusiei a trecut și la această slăbire n'a contribuit nimeni mai mult decât diplomația rusească la San-Stefano și Berlin”.

Că armele rusești au întărit-o mult la Sevastopol, Plevna și în Manciuria!?

NAGY JENÓ,
specialist pentru dinți artificiali fără pod
CLUJ—KOLOZSVÁR
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plătire în rate, pe lângă
garanția de zece ani. (97—120)

Impresii din Paris.

Cartierul latin.

Paris, 15 Septemvrie.

(S) Din toate cartierele Parisului acela care a păstrat mai mult urmele trecutului, acela care are astăzi mai mult farmec și mai multă poezie este Cartierul latin, vechiul și celebrul cartier al studenților, al artiștilor, al lumii intelectuale dar sărace în general...

Este într-adevăr celebru acest cartier. Cine nu l'a văzut sau n'a locuit în el trebuie să-l cunoască din — romane. Căci o literatură întreagă, poate partea cea mai frumoasă a literaturii franceze, își are leagănul în acest colț parisian. Care om cult nu-și amintește, vorbind de cartierul latin, de figura gingașă a sărmanei Mimi din „Viața de boem” alui Murger, sau de figurile, descrise așa de viu, așa de asemănător cu realitatea, din romanele lui Balzac: un Rastignac, un Pere-Goriot?...

Pentru noi românii acest cartier, unde se întâlnesc știința cu poezia, este cu atât mai interesant cu cât el adăpostește sute de tineri de ai noștri cari își fac studiile la Paris. Sunt studenți români cari trăesc câte 3—4 ani chiar mai mult în „cartier”. Cartierul latin devine pentru ei aproape o a doua patrie, o parte din lumea mare unde ei se simt aproape tot așa de acasă ca în București, pe Calea Victoriei... După amcazi grădina Luxemburgului, care este pentru ai noștri „Cismigiu” parisian, este plină de studenți români iar seara poți întâlni, plimbându-se pe „Bul' Miș” (bulevardul Saint-Michel) sau stând de vorbă în anumite cafelele de pe același bulevard numeroși studenți români sau în general lume românească. Tinerii noștri trăesc în acest cartier o bună parte din viață și poate cea mai frumoasă... Nu merită oare să ne ocupăm mai de aproape de colțul acesta parisian de care se leagă atâtea amintiri românești?...

Cartierul latin formează astăzi miezul părții din stânga Senei a Parisului. Două treimi din Paris sunt situate pe malul drept și numai o treime pe malul stâng al Senei. Astăzi aproape întreaga viață parisiană s'a concentrat în „Rive Droite”: acolo sunt așa zicând toate teatrele, toate marile stabilimente la modă, magazinele cele mai mari și mai luxoase, în sfârșit acolo sunt „Marile bulevarde”, unde svâcnește pulsul vieții moderne a orașului luminei... Cine s'a stabilit odată în „Rive droite” nu mai trece nici odată „gârta” ca să vină „Rive gauche”, afară dacă nu are aici afaceri, sau alte „interese”... Dintre marile teatre numai „Odeon”-ul se află pe malul stâng al Senei.

Nu mai știința a rămas tot „Rive gauche”, în cartierul latin, vechiul cartier al oamenilor de litere. Partea cea mai veche a Parisului este „La Cité” sau Île de France” adică insula pe care o formează Sena tocmai în inima Parisului. Aici se găsea, pe timpul romanilor, cetatea Lutecia Parisiorum din care s'a dezvoltat în cursul veacurilor orașul mondial de astăzi. În Evul-Mediu s'a construit aici catedrala Notre-Dame și castelul ducilor acestei țări, după înfrângerea treptată a marilor nobili feudali.

În această epocă a început să se desvolte Parisul, a început să se formeze cele trei părți deosebite ale acestui oraș: La Cité, cartierul regelui și al nobilimii, la Ville, pe malul drept al Senei, cartierul burgheziei, și l'Université, cartierul studenților și al oamenilor de știință.

După construirea Luvrului curtea s'a mutat din „Cité” la Luvru, pe malul drept al Senei. În acea împărțire clasică a Parisului s'au în-

tâmplat cu timpul multe modificări, căci orașul s'a dezvoltat repede și împărțea delă început a început să nu mai fie respectată.

Totuș cartierul latin, vechea l'Université, a rămas cartierul școlilor, al studenției, al intelectualilor și artiștilor și a conservat, în mare parte, atât tradițiunile cartierului cât și aspectul exterior.

Unele strade din cartierul latin, cum este bunăoară rue Saint-Séverin, rue Monsieur le Prince, rue de la Huchette și-au păstrat aspectul lor medieval. Rue de la Huchette a fost deschisă în secolul XIII-lea. Pe rue Saint-Séverin se găsește o biserică din secolul XIII-lea construită pe ruinele străvechei biserici franceze alui Childebert I. O altă biserică numită Saint-Julien-le Pauvre este și mai veche, fiind construită pe la 1150... Cartierul latin este cel mai bine conservat din punctul de vedere al anti-chităților. Pretutindenii găsim un mare număr de biserici, monumente și case de locuit vechi de 3—4—5 veacuri.

Bine înțeles că timpurile moderne au adus o schimbare simțitoare și în acest cartier. Celebrul Hausmann, cel mai mare edil al Parisului, a tăiat și aici câteva bulevarde, în special bulevardul Saint-Michel, artera principală de astăzi a cartierului latin.

Principalele instituții din cartierul latin sunt: Sorbona, unde e sediul universității din Paris, cea mai celebră școală din Franța, facultatea de litere, cea de drept, cea de medicină, Muzeul și grădina Luxemburg din timpul ultimilor regi Valois, muzeul de Cluny și Panthéonul.

Cronică externă.

Relațiile româno-burgare. Ziarul bulgar „Dnevnik” comentând relațiile bulgaro-române zice: Idealul național bulgar este emanciparea Macedonici. Realizarea acestui ideal ar fi ușorată prin existența unui acord bulgaro-român. Românii au însă și ei idealul lor național, care e reunirea tuturor Românilor. Această realizare este însă cu desăvârșire imposibilă, fără existența de bune relațiuni bulgaro-române.

Ziarul face apoi istoricul chestiei închiderii bisericii bulgare din Tulcea și încheie spunând: România nu are motive de a se neîncrede în Bulgaria, care a renunțat de mult la Dobrogea și e gata a-i întinde o mână frățească, cele două națiuni având interese identice.

O triplă alianță în favoarea Turciei. Citim în „Opinia”: „Din sorzinte excelentă aflăm că misiunea contelui Berchtold la Sinaia a fost de a comunica Suveranului și bărbatilor de stat din România, că s'a format o triplă alianță între Rusia, Anglia și Franța, pentru a obține neutralitatea Turciei. Înțelegerea s'a făcut ca cele trei puteri să evite, pe cât va fi posibil, alte războaie, în special un război între Bulgaria și Turcia. Rusia va opri Bulgaria de a declara război. Întru cât părerea este asigurată, contele Berchtold a opinat ca România să stea absolut impasibilă față de orice agitație a bulgarilor”.

Ziarele bulgărești răspund unui articol din „Le Temps”. Răspunzând unui articol al ziarului „Le Temps” ziarul „Mir” protestează cu energie contra insinuării că Bulgarii ar voi să profite de dificultățile actuale ale Turciei pentru a-i declara război. Dacă în adevăr, spune ziarul

bulgar, Bulgaria ar fi animată de astfel de dorință apoi atunci ar fi trebuit să recurgă la arme în 1908 când ar fi avut șanse mult mai mari de izbândă. Ceea ce agită astăzi pe Bulgaria nu sunt încercăturile din imperiul otoman ci situația disperată a conaționalilor ei din Turcia despre cari ziarul parizian nu vrea să se ocupe.

„Mir” relevă aceeaș greșală de apreciere din partea ziarului „Temps” cu privire la legăturile reciproce ale statelor balcanice. Acestea erau considerate altădată ca mai direct răspunzătoare de reaua situație din Balcani dar astăzi fără ca să existe acorduri formate aceste state nu mai hrănesc ură neîmpăcată între ele iar conaționalii lor din provinciile otomane au început de a se masaca unii pe alții. Ei bine, în loc de a primi încurajări pentru întărirea acestor legături noi, asistăm la niște intrigi cari au de scop să înăbușe slabele speranțe ale țărilor balcanice într'un acord durabil. Amenințările ziarului francez că presiunea Europei ar sili pe Serbia, Grecia și Muntenegrul să lase pe Bulgaria izolată într'un război eventual cu Turcia urmăresc aceeaș țintă. Se știe însă, cei cari se dau drept prieteni ai noștri, că pe viitor am putea deveni surzi la sfaturile lor de concordie balcanică și să căutăm locul acolo unde-l vom găsi, în combinațiuni mai favorabile pentru propriile noastre interese. Nenorocirea noastră, dacă va veni, va proveni numai din faptul că am crezut cu sinceritate în puterile cari ne sfătuiau să trăim în acord cu celelalte state creștine din Balcani. Totuș nu disperăm. Vom merge până la capăt spre a vedea dacă acei pe cari i-am socotit în mod naiv ca prietenii noștri doresc cu adevărat liniștea în Balcani sau dacă vor numai să-și asigure o parte mai mare de pradă. „Temps” declară că puterile se ocupă actualmente de chestia naționalităților din Macedonia. Dar această declarație pare tot atât de puțin sinceră ca și precedentele sfaturi de concordie. Toată chestiunea stă în faptul dacă puterile sunt hotărâte nu numai la un schimb de vederi ci și la acțiune adecă la crearea, prin măsuri eficace, sub condițiuni normale de trai pentru creștinii martirizați din Turcia. Toată chestiunea stă în acest punct.

Ziarul „Den” răspunde în acelaș senz articolului ziarului parizian și spune că acel articol este redactat într'un ton necuviincios și nu interpretă exact dispozițiile guvernului francez și încă mai puțin pe cele ale puterilor triplei alianțe.

Ziarul „Mir” desminte ca o pură născocire informația ziarului „Temps” despre remiterea unui memorandum de către guvern către reprezentanții puterilor pentru tranșarea chestiei macedonene.

Aviz

Avizăm abonații noștri că expediția ziarului „Românul” am transformat-o și în viitor foaia se va trimite după sistemul nou folosit și la foile mari din Budapesta și străinătate.

Deoarece aceasta transformare a reclamat o muncă uriașă și credem că s'au strecurat și unele greșeli la adrese, rugăm abonații cari nu primesc ziarul, sau primesc greșit să binevoiască a ne aviza despre aceasta ca să putem îndrepta momentan greșala comunicându-ne totodată și adresa complectă la care trebuie să se expedeze ziarul.

Adm. ziarului „Românul”.

Rétay și Benedek

intreprindere industrială de artă bisericască, sculptare de amvoane, altare și statui, — aurire și decōrare de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 95. (saját ház).

In atelierul nostru se execută: altare amvoane presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se rînnovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Stare de asediu în Budapesta.

Străzile inundate de poliție. — Manifestații reprimite.

Arad, 19 Septembrie.

După cum era de prevăzut scandalurile din cameră au avut un puternic ecou: s'a mișcat iarăși uriașa stradă a Budapestei. Salele spitalelor răsună de vuietele dureroase ale răniților, străzile sunt stropite cu sânge, iar polițiștii își șterg săbiile de sângele încheșat pe ele...

Străzile sunt iarăși inundate de miliție, jandarmie și poliție. Seara pe la orele 8 sirenele automobilelor salvării sunau încontinuu, oamenii alergau îngroziți la ferestre și priveau cum se desfășoară din nou în stradă evenimentele sângeroase dela 23 Mai. Acțiunea directă a cartierelor nu a explodat cu așa putere, ca și în memorabila zi a lui Mai, circulația tramvaielor electrice și luminația n'au suferit nici ele stricăciuni mari ca și atunci.

Lupta brutală de două ore dintre forța armată și proletari nu a pretins atâta sânge și jertfe, ca în Mai. Au fost trei răniți mortale, 26 răniți mai ușoare, iar în celulele secțiilor poliției 140 de prizonieri străjuiau noaptea trudnică de ieri, care, probabil, va mai avea urmări încă.

Manifestațiile dela universitate.

De astădată au luat parte la manifestații și studenții universitari. Ieri dimineață tinerimea universitară a ținut o ședință în care a protestat în contra scoaterii cu forța din parlament a deputaților opoziționali. De aici universitarii au trecut la politehnică, unde li s'au asociat și ascultătorii acestui institut. Manifestația acestora a fost de scurtă durată, deoarece poliția imediat i-a silit să se retragă. Manifestații au ascultat ordinul poliției și astfel s'a evitat orice ciocnire.

Manifestațiile de seara.

Cu totul altul era aspectul străzii în orele de după amiază. Străzile erau inundate de poliție și husari, iar centrele mai însemnate erau toate ocupate. Tabloul obicinuit. Reînvierea zilelor din Mai și Iunie.

La orele 7 și jum., pe când era anunțată începerea manifestațiilor, nu se întâmplase încă nimic. Străzile erau pline de curioși. Pe la orele 8, însă, începură a se aduna muncitorii dela fabrici și în câteva minute în fața băncii Pesti Haza se făcu un grup destul de numeros, care începu să aclameze sufragiul universal și striga încontinuu:

— Jos Tisza Pișta, zdrobitorul de legi! Jos cu el!

Subofiterul de poliție G. Kóós ordonă polițiștilor să dea atac asupra manifestanților. Polițiștii imediat începură să snopească mulțimea. S'a dat și un foc de revolver. Se crede, că un manifestant ar fi descărcat revolverul voind să împuște asupra unui polițist călare.

Săbiile începură să cadă cu multă furie asupra celor ce le venea în cale. Ciocnirea aceasta a avut 3 răniți grav, cari imediat au fost transportați la spital.

De acum lavina nu mai putea fi oprită. Se începu devastarea. Manifestanții au spart toate ferestrele tetralui „Magyar-szinház”, au stricat sinele tramvaiului electric și au spart ferestrele vagoanelor tramvaielor. Sosindu-i trupe auxiliare, poliția a dat un nou asalt asupra mulțimei,

răbind pe foarte mulți dintre manifestanți.

În decursul acestei ciocniri sângeroase în străzile Agteleki și Konti a avut loc o altă ciocnire. Aici au fost răniți 15 manifestanți, între cari un elev dela liceu a primit o rană mortală în cap, încât în stare muribundă a fost transportat la spital.

La orele 10 fără un sfert s'a făcut abia liniște.

Coloane de foc.

Mulțimea, retrăgându-se în fața atacurilor vehemente ale poliției, pe străzile laterale, s'a năpustit cu o furie oarbă asupra lampelor de gaz aerian. Tot la o sută de pași, câte un stâlp de lampă, aruncat de-a curmezișul în mijlocul străzii, oprește circulațiunea. Pe străzile István, Rottenbiller, Oveda, Szövetség, Hársfa și altele, coloane uriașe de foc izbucnesc ici-colea din țevile stricate, aruncând o lumină stranie în noapte. Ai crede că pământul își varsă pe sute de guri tot focul ce de mii de ani închide în adâncurile sale. La lumina focurilor vezi din timp în timp posturi de polițiști alergând în goană nebună și urmărind pe dușmanul care și-a făcut urma pierdută pe alte străzi.

Muncitorimea din Csepel.

Pe la 6 după amiază pornesc muncitorii de pe insula Csepel în masă compactă de vre-o 5000 de oameni spre inima capitalei. Pe drum li-s'au alăturat și muncitorii din Erzsébetfalva

În piața Boráros îi aștepta o trupă de soldați și un mare număr de polițiști. Prințând de veste, muncitorii au luat-o pe mai multe străzi laterale spre bulevardul Rákoczy. Aici i-a întâmpinat o altă trupă de soldați, cari au încercat să-i oprească de a înainta și a se împreuna cu tovarășii lor din centrul orașului. Totuși o parte bună a putut străbate prin cordonul de soldați și polițiști.

Acțiunea socialiștilor.

Comitetul central al partidului social-democrat a lansat ieri seară o nouă foaie volantă în care face cunoscută muncitorilor ajurnarea camerei. În această broșură se spune, că manifestațiile actuale sunt numai începutul unei agitații continue pentru dreptul electoral, care agitație ar deurge încontinuu până la deschiderea parlamentului, care va avea loc în 20 Octombrie n.

Incidentul deputaților noștri.

Deputații naționaliști români Dr. Mihali și Dr. Ștefan C. Pop au fost și ei de față la scandalul nemaipomenit, dela începutul ședinței, până la un timp anumit și priveau cu sânge rece scenele murdare, cari se desfășurau în fața lor. Deodată deputatul justhist Lovászy Márton observându-i, le face semn cu mâna și îi invită să meargă cu dânsii în cetățuia improvizată în pripă și întărită cu baricade din totoliurile și mesele ministeriale. Deputatul Ștefan C. Pop le face însă un semn negativ la ce Lovászy și tovarășii săi îi lasă în pace.

La orele 8 și jumătate patru polițiști în frunte cu căpitanul Gersich se îndreaptă cu pași repezi spre deputații noștri, cari protestează și încearcă să-i convingă, că au tot dreptul să fie de față în sala de ședințe. Polițiștii ating atunci cu mâna pe deputații noștri, cari au părăsit la moment sala.

Trăiască republica.

Ziarele maghiare retac momentele cari au urmat după strigătul pățimaș al lui Barabás Béla: Să trăiască republica!! Contii Apponyi și Andrassy și foștii secretari de stat, cu un cuvânt aproape toți fruntașii opoziției au îngălbenit, se uitau tremurând de emoțiune unii la alții, o liniște mortală s'a instăpănit în sală, când apoi deodată a erupt întreaga opoziție și câțiva prietori din galerie în nesfârșite aclamări.

Aviz abonaților noștri.

Avizăm pe onorații noștri abonați, că începând cu 1 Octombrie a. c. „Românul” nu se mai expediază, decât numai acelor, cari și-au achitat abonamentul în mod anticipativ. Dela acest dat înainte se introduce fără absolut nici o excepție următoarea regulă: abonaților cu luna după expirarea abonamentului plătit, li se mai trimit două numere din ziar, celor cari au plătit abonamentul pe un pătrar de an li se trimit încă 5 numere, iar abonaților cari au solvit abonamentul pe un an întreg sau pe jumătate de an, li se vor trimite încă 10 numere. Dacă în acest restimp nu se va primi costul pentru continuarea abonamentului, expediarea ziarului se sistează. Ne-am convins că e mai rentabil pentru ziar, dacă vom avea 2 mii de abonați cari plătesc abonamentul anticipativ, decât 5 mii de restanțieri.

Rugăm deci pe toți restanțierii să binevoiască a-și achita abonamentul restant nesmint până la 1 Octombrie n. a. c., căci în caz contrar vom fi siliți să predăm pretensiunile noastre pentru încasare pe cale procesuală.

Direcțiunea ziarului „Românul”.

Criza din Turcia.

Arad, 19 Septembrie.

Tratativele de pace sunt pe calea cea mai bună și încheierea păcii se poate aștepta în timpul cel mai scurt, după cum o dovedesc și declarațiile ministrului de externe al Turciei Novadunghian. Acțiunea contelui Berchtold e privită din partea guvernului otoman cu mai multă simpatie decât la început convingându-se acesta că aceasta nu e îndreptată împotriva sa, ci în ajutorul activității sale. Din Albania sosesc știri despre ținuta cea mai dușmănoasă a poporațiunii față cu trupele turcești și lupte zilnice se dau chiar și în apropierea graniței bosniace.

Declarațiile ministrului Noradunghian.

Berlin. — Reprezentantul din Constantinopol al ziarului „Berliner Lokalanzeiger” a avut o convorbire cu ministrul de externe al Turciei Noradunghian, care a declarat următoarele referitor la stadiul tratativelor de pace:

Noi ne-am obligat a păstra tăcerea. Toate știrile, cari au circulat până acum prin presă despre tratativele de pace, sunt sau scornite sau false. Tot așa sunt false și știrile că preliminarele de pace ar fi deja subscribe sau că tratativele s'ar fi întrerupt. E adevărat că e extraordinar de greu a afla o bază, dar pot afirma, că tratativele sunt pe calea cea mai bună! Erau o mulțime de chestii, cari toate au fost rezolvite afară de două. Dela rezolvirea acestora e dependentă încă durata tratativelor. Dacă vom putea ajunge la o înțelegere în aceste două puncte pacea va fi în scurt timp încheiată, altcum vor trece încă multe luni până vom ajunge acolo. În Svițera tratativele continuă.

Relațiile noastre cu statele balcanice sunt cu mult mai bune, decum sunt la apariție. Conflictele la graniță sunt dese, dar li se dă și prea multă importanță. În Macedonia se vor întâmpla încă multe atentate și tulburări dar. Nu se pot aceste într'o singură zi stărpi. La tot cazul Bulgarii vor trebui să ajungă la convingerea că,

Să nu vinzi scump, dar să târguești ieftin.
Acesta este secretul succesului nostru.

Cui îi trebuie dar
**mobile frumoase, ieftine
și bune**

Se 223-100

Să cerceteze pe

Székely és Réti

fabricanți de mobile

Marosvásárhely, Széchenyi tér nr. 47

Chiar în interesul lui propriu.

Alegere mare în trusouri pentru mirese.

Vânzare în rate fără ridicare de pret

Prelegeri populare în Cicudul de câmpie.

Despărțământul M.-Ludoș al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român” a ținut în 1 Sept. a. c. o prelegere populară în Cicudul de câmpie sub președinția harnicului fiu al neamului și tinerului avocat din M.-Ludoș Dr. Mihailă Moldovan.

Prelegerile populare, cu durere nu s'a ținut în școala confesională — pentru că nu este, — ci în o șură anume pregătită și împodobită cu fel de fel de covoaie țesute de românele din sat. Am admirat aici o adevărată expoziție de țesături cu motivele cele mai curate românești. Ca să nu se creadă că așa fi prea ieftin la laude voi aminti, că la expoziția aranjată de desp. Dicosănmărtin în ziua Sfinților Petru și Pavel în Iernut la 1911, covoarele aduse din Cicudul de câmpie au obținut primele premii.

Pela orele 3 d. a. a început să curgă valuri-valuri de popor, revărsându-se din toate străzile la locul adunării. Chiar și femeii s'au prezentat într'un număr impunător. Erau cu toții peste 200 comuna fiind curat românească; aproape 500 de familii cu biserici și 3 preoți. Inima ne sălta de bucurie, când vedeam poporul stând ca în biserică, cu ochii ațintiți spre masa presidială și așteptând glasul povătuitor.

Pe la orele 4 președintele deschide adunarea. Vorbește pe înțelesul poporului, în limbajul de pe aici, despre „Insemnătatea și folosul Asociațiunii”.

Dr. M. Moldovan, ține apoi să dea deslușiri amănunțite despre legea comunală, aducând la cunoștința poporului, că legea dă drept ca limba protocolară să fie aceea pe care o vorbește comuna.

După d. președinte ia cuvântul părintele Octavian Popa din Săcal și vorbește despre școală și însemnătatea scris-cetitului. O temă foarte instructivă și ilustrată cu exemple practice, prin care a arătat poporului calea spre un nou fel de a privi lucrurile deșteptându-l și făcându-l să iubească școala și cartea românească.

Al treilea vorbește dl Silviu Hățăgan preot tinar de curând venit în Cicud, care vorbește despre: „Muncă, hărnicie și cruțare arătând poporului risipa ce să face cu ocaziunea polemicilor ospetelor și alte asemenea îndemnându-i să fie cu cumpăt în toate. Vorbește mai departe despre portul strămoșilor în legătură cu portul de azi.

În urmă vorbește dl Alexandru Maior subnotar, despre dări împărțindule în clase. Poporul a ascultat cu drag la toate vorbirile exprimându-și mulțimea prin exclamații de aprobare și entuziaste față de domniile prelegători. Îți creștea inima de bucurie văzând câtă cuminenție știau țărani să pătrundă în rostul lucrurilor prelese aprobând lucrurile arătate ca bune și reprobând pe cele rele.

După vorbirea de închidere poporul s'a despărțat pe deplin mulțumit. **Un oaspe.**

Invitare.

Prea Sfinția Sa Domnul Episcop Dr. E. Miron Cristea va sfinți Duminecă în 9/22 Septembrie a. c. biserica ort. română din Seleuș (com. Torontal), care cu acest prilej își serbează iubileul de 100 de ani dela întemeierea sa. La aceste festivități P. T. D-Voastră sunteți respectuos invitați a participa. Seleuș, în 1 Septembrie 1912. Comitetul.

Programul:

La 7 ore dimineța înămpinarea Prea Sfinției Sale a Domnului Episcop la hotarul Alibunariului. La 9 ore a. m. sfințirea bisericii. La 12 ore recepțiunile. La orele 2 d. a. prânz comun în sala mare a casei comunale. La 8 și jumătate seara concert și dans. Luni la 7 ore a. m. plecarea Prea Sfinției Sale.

— „Românul” se găsește de vânzare la chioșcul de ziare dela gara căilor ferate a statului (Staatsbahnhof) din Viena.

PAGINI RASLEȚE.**Jubileul trandafirului.**

Anul acesta se împlinesc 11 secole, de când trandafirul a fost replantat în Europa în urma unui edict al împăratului Carol Magnul. Franța și Germania se pregătesc să-i sărbătorească jubileul cu aceeaș pompă cu care popoarele își sărbătorească oamenii mari și evenimentele istorice. Anul acesta, regina florilor este mai mult decât ori când la ordinea zilei. Se cuvine dar să-i închinăm și ei cele câteva rânduri și să povestim celor care port trandafiri la butonieră, fără să le știe origina, de unde ne vin și prin câte peripecii au trecut foitele roșii, roze, galbene și albe, ale celei mai mândre și mai parfumate dintre flori.

Patria trandafirului se crede a fi chiar din cele mai vechi timpuri, Persia — și anume provincia Siraz pe care marele poet Hafiz o cântă și pentru care un alt poet Saadi a compus o întreagă poemă: Gulistan în care celebrează noblețea, frumusețea și parfumul unic al reginei florilor. Astăzi chiar, Ispahanul este considerat ca un adevărat oraș al trandafirilor. Din Persia veche, cultura trandafirilor trebuie să fi trecut în Grecia și mai târziu în Italia. Grecii considerau trandafirul drept o floare sfântă. El era consacrat zeiței Venus și legenda spunea că apariția lui datează din ziua nașterii zeiței din undele Mării. Fecioarele la Grecii cei vechi nu-și încununau frunțile de roze decât în vremea serbărilor din cinstea zeiței frumuseții și a dragostei.

La Roma, femeile și tinerii făceau o adevărată risipă de trandafiri. Toate ospetele din vremea decadentei se făceau în săli presărate cu petale de roze, iar unii istorici spun că Heliogabal mai înainte de a fi acoperit cu pământ fu îngropat de cătră sclavele sale sub o ploaie deasă de trandafiri roșii. Poporul de jos-ca și nobilii aveau plantați trandafiri în grădinile lor și întreaga Italie nu era decât o vastă grădină de trandafiri roșii, cari aveau cel mai puternic parfum. Pliniu cel tânăr descrie trandafirul ca pe cea mai de preț floare a timpului, iar Virgiliu îl celebrează în versurile dedicate grădinilor lui Poestum unde trandafirii înfloreau de două ori pe an.

Odată cu năvălirea barbarilor însă, cultura trandafirilor dispăru din Italia și din Galia ca întreaga civilizație romană, de altfel. Timp de câteva decenii trandafirii nu mai creșteau decât în mod sălbatec printre ruinele palatelor și teraselor de marmură ale grădinilor de altădată. Târziu de tot primii trandafiri roșii apărură din nou prin cele câteva grădini ale primelor mănăstiri creștine. Istoria spune că aici trandafirul fusese zărit pentru prima oră de cătră împăratul Carol Magnul care în anul 812 dădu un edict prin care impunea cultura lui în toate orașele imperiului Franc și prin toate parcurile castelurilor senioriale. Renașterea trandafirului în Europa, datează dar de pe vremea marelui și blândului monarh cu barbă albă, cel care la vederea petalelor roșii plânse de bucurie cu aceleași lacrimi cu care avea mai târziu să plângă la vederea primilor Nortmanzi. Primul trandafir cunoscut în Europa fuse cel roșu. Celelalte variații fură aduse din Orient de cătră seniorii cari se întorceau din cruciade. Speța trandafirului așa zis de Provins fuse adusă de cătră contele de Brie care își avea castelul în apropierea orașelului francez astăzi celebru pentru trandafirii săi. Tot în acelaș timp cultura trandafirului trecu și în Anglia unde plăcu așa de mult încât parte din nobili îl adoptă ca emblemă a familiilor lor. Casa de Lancaster și casa de Yorck mai ales îl făcură celebru în urma așa zisului războiu al celor două roze numit astfel după rozele roșii și albe ce împodobeau ecusoanele celor două armate. Ceva mai mult, astăzi chiar emblema Angliei este o roză.

În Franța trandafirul era sărbătorit în fiecare an în ziua de 8 Iunie, — ziua sfântului Medard, fostul episcop de Noyon, care el cel dintâi instituise așa zisa: La fete de la Rose în cinstea surorii sale care luase premiul de virtute. Sărbătorile acestea au continuat în Franța până pe la sfârșitul secolului XVIII. În evul mediu trandafirul fusese adoptat ca emblemă la o mul-

țime de corporațiuni, de unde și numele de „fleurs” sau „floriers”. Guillaume de Nangis povestește că Ludovic cel sfânt dăduse ordin surorilor sale că în vinerea sfântă în locul coroanei de spini purtată de mântuitor, să poarte o cunună de trandafiri. În secolul al XII-lea orașul Fontenay-aux-Roses era celebru prin trandafirii care după cum se vede îi dăduseră și numele. Astăzi încă trandafirii dela Fontenay n'au dispărut și pentru aceasta a și fost ales de către Felibrii sudului ca să dea serbările anuale. Dar trandafirul a fost cinstit în Franța chiar de către parlament. În luna Iunie palatul de justiție din Paris, era inundat de trandafiri. Era ziua așa zisă „baille des roses” când pairul parlamentului chemat să presideze adunarea, presăra petale de trandafiri prin toate camerele și în urmă se da banchetul în mijlocul acestei grădini artificiale în care întregul palat era transformat pentru o zi. Președinții, consilierii, grefierii și toți magistrații aveau buchețele lor de trandafiri... Fericite timpuri când magistratura Franței pune în solemnitățile ei atâta grație parfumată !...

Astăzi cultura trandafirilor constituie o industrie destul de înfloritoare. Pe vremuri patria ei era malurile Rinului și în special Colonia, de unde și numele așa zisei „Eau de Cologne”. Țara care cultivă mai mult trandafirii în zilele noastre este Bulgaria și anume malurile fluviului Marița pe o întindere de 10,000 de hectare unde se fabrică cea mai mare parte din esența de trandafiri ce se consumă în Europa. Cu toate acestea cultura trandafirului nu a dispărut cu totul nici din Germania nici din Franța. Celebrele „Rosengarten” mai există și astăzi chiar dacă n'am cita decât pe aceea a lui Worms plantată într'o insulă a Rinului de către Kriehhildica fida regelui Kibick. În Franța cea mai celebră grădină de trandafiri este cea plantată de cătră industriașul Gravareaux pe valea râului Bievse în localitatea așa numită l'Hav.

Bibliografie

„Săptămâna politică și culturală”, Anul II Nr. 38. Sumarul: Red.: Vizita contelui Berchtold în România. Petre V. Haneș: Războiul. — (Fragment dintr'o cuvântare ocazională). Victor I. Săvescu: Mașinismul și activitatea economică. I. Naum Imau: Părerile unui provincial. — În chestia „Cobzarului”. — Doctorii și telefoanele la sate. Supliment. Din scrierile inedite ale lui Ștefan D. Grecianu: Genealogiile documentate ale familiilor boeresti. — (Bălenii). Din ziare și reviste.

Anuarul XV al „Societății pentru fond de teatru român”, — pe anul 1910—11, — a apărut cu următorul conținut: Conducerea societății. I. Partea literară. Discurs de deschidere al delegatului Vasile Goldiș, pentru adunarea generală din Blaj. Discursul de deschidere, la adunarea generală din Blaj, de Dr. Ioan Mihu. Dr. E. Miron Cristea: Conferința despre problema teatrului. Dr. Valeriu Braniscea: Actul de botez al primei societăți române din Ungaria. Dr. Horea Petra-Petrescu: Publicul nostru și teatrul. II. Despre administrație. A. Adunarea generală extraordinară din Brașov. 1. Raportul comitetului. 2. Sumarul adunării. B. Adunarea generală ordinară, Blaj. Convocarea și programa adunării. I. Raportul comitetului cătră adunarea generală. II. Rapoartele de casă. III. Sumarele ședințelor adunării generale. Plan de acțiune Statutele societății. III. Comitetele filiale și membrii societății. Orașele, în cari s'au ținut adunările generale ale societății.

POȘTA REDACȚIEI

Vică. Ne bucurăm de cele promise.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

Dr. Iuliu Popescu, Turda. Am primit 7 cor. abonament până la 30 Iunie 1912.

Ioan Măcser, Banțar. Abonamentul dv. expiră la 1 Aprilie 1913.

Redactor responsabil: Constantin Sava.

Caut un scriitor
de avocat cu praxă.

Dr. Toma Ienciu,
avocat în Puj.

(Te 420—3)

Se caută

un bun viticultor,

învățat și cu practică, român, căsătorit, buni gospodari, de preferință fără copii, pentru vie în România lângă Ploiești, salariu 100 Cor. lunar locuință, lemne, luminat. Oferte: adresa Gogn Stefanescu, Câmpina România. (Se 416—6)

Caut persoane din România, cărora le a-și furnisa

ultoaie cu rădăcină

de orice soi. Ași închea contract pe mai mulți ani.

A se adresa până în 1 Noiembrie lui.

Cășap Mitru, econom
Ménés nr. 225 (com. Aradului.)

(Ca 397—5)

ANUNT.

Intr'o cancelarie avocațială din Arad află aplicare cu 1 Octombrie 1912.

Un candidat de avocat
cu praxă completă.

Reflectanții să se adreseze la administrația ziarului „Românul.”

De închiriat

dela 1 Noiembrie 2 săli mari și luminoase pentru ateliere sau birouri, în Palatul Teatrului, jumătate etaj, la Hoffmann Sándor. (Ho 386—5)

Manuale folosite și noi

pentru toate institutele de învățământ precum și hârtie și revizite de scris se capătă cu prețuri ieftine la librăria Ploher Sándor, Arad, Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 1. (Pi 807—100)

Un candidat de avocat

cu praxă află aplicare cu 1 Octombrie sau și mai iute în cancelaria avocațială a lui

Dr. Octavian Cernea,
avocat, Zernest.

(Ce 372—10)

Un candidat de avocat

cu praxă află aplicare momentană în cancelaria subscriului

Dr. Iustin Petruțiu, adv.

(Pe 337)

Chișineu (Kisjenő).

Pentru banca noastră de asigurare căutăm **agenți pentru flecare localitate din țară.**

Cunoștințe speciale nu se cer, deoarece aceasta se poate îndeplini și afară de ocupația regulată, ca ocupație laterală. Câștig ușor și cinstit. Ofertele să se trimită la

Eszéki kölcsönös segélyző szövetkezet
Igazgatóságához, Eszék.

(E 826—2)

Un candidat de avocat

află aplicare în cancelaria avocațială a lui

Dr. Nestor Oprean,
Nagyszentmiklós.

(O 300—6).

Neconționat

treburile d-voastre de

balne, ghete, pălării și modă pentru bărbați

să le procurați dela marele magazin a lui

Korányi Jenő

Arad, piața Libertății (Szabadság-tér).

Prețuri foarte ieftine. Asortiment foarte bogat.

(Kó 358—10).

Vând

10 buc. acții dela „ALBINA” din emisia nouă cu 300 cor. bucata. Adresa la administrația ziarului „Românul”. (Ra 422—3)

Un candidat de avocat

și **un scriitor** cu praxă în afacerile funduare, află aplicare momentană în cancelaria subscriului

Dr. Daniil Vasu, avocat,

(Va 410—3)

Voila (com. Făgăraș).

P. T.

Viticultori și proprietari!

Grăbiți a procura altoi din cele mai alese soiuri de vin alb, roșu și negru; struguri desert, de masă, urcătoare pentru locuință și ville. Exquisite de rară specialitate — dela pepinăria cea mai vestită din Ungaria și străinătate: **IOSIF MOLNÁR** în Értarcsa, p. u. loco (com. Bihar) Ungaria. Catalogul cel mai nou la dorință se trimite gratis și francat. Altoii, Delaware, vițale, portaltii cu și fără rădăcini toate produsul nostru. **Iosif Molnár** mare proprietar și pepinerist în ÉRTARCSA, p. u. loco (com. Bihar) Ungaria.

[Bo 417—10]

(Ba 116—380)

Gustați

Berea SLEPING-car
din fabrica „Bragadiru”.

Prima fabrică pentru lipit și tăiat cu autogen.

Körmendy Ferencz és Tsa

BUDAPESTA, IX. Üllői út 117 szám.
Telefon 20—59.)

Invenție ungurească, brevet propriu!

Pistolul cu pocnește! Pistolul nu se încălzește!

Specialități pentru aranjarea lipirei autogen.

Primește spre lipire orice obiecte de fier și

metal, precum și cazane, apoi execută re-

citoare de apă, boilere și corpuri recitoare.

(Ko 109—120)

ADOLF SCHNEIDER

Atelier de sculptură și tăietorie în piatră, industrie de articole de ciment și piatră artificială.

NAGYSZEBEN—SIBIU.

(Se 186—60)

Intreprindere de Monier, Rabitz, Beton și clădiri de beton. Articoll de ciment: socluri, parcase, balustrade, ornamente, balcoane, etc. Podine de ciment și beton bătut pentru balcoane, remise, curți, etc. Podine TERAZZO, trepte TERAZZO și îngrădiri de morminte, monumente la morminte, cripte și totfelul de granit artificial și imitații de marmoră. Aquarii, terrarii, basine de apă, colacii la fântâni, văleale, etc. Granit artificial și pietri artificiale din năsip, imitații perfecte. — Executări în toate lucrările de tăietorie de piatră, de sculptură în piatră, ciment și gips, precum și stucatură în gips și lucrări în marmoră artificială. Vânzare de ciment și gips în saci.

Gratis

Szentgyörgyi Gy. Gyula

nu, dar pentru prețuri foarte ieftine poți să cumperi cele mai bune oroloage, oroloage cu pendul, de părete și deșteptătoare, precum și bijuterii de aur și argint și articlile optiei la

orologier

Sátmar — Szatmár,
str. Atila nr. 1.

Pentru orice fel de reparări și cumpărări de oroloage ofer garanță.

(Se 150-60)

MĂȘINI

pentru industria cimentului,

Fabrică pentru țevi de ciment, presă pentru table de ciment și aranjează fabricii complete din ciment

Hazai fémlemez és cementgyári gépgyár r.-t.

BUDAPESTA, VI.,
Belter Ferencz-u. 66.

TELEFON: 93-18.

(Ha 140-120)

EGRY FERENCZ

turnătorie de clopote

BUDAPESTA, urmașul Pozdech și Thury.

FABRICA: VI., strada Lehel nr. 8/a.

Fondată în 1847. — Telefon 25-37. — Fondată în 1847.

Fabrica: Kisgejőcön, Ungvárm. — Fond. în 1793.

TURNĂTORIE DE CLOPOTE

fabrică pentru aranjamente de clopote și clopotnițe după renumitul sistem ces. și reg. Pozdech.

Distins: Paris cu 3 medalii. Marseilles 1 medalie. Moscova 2 med. Viena 2 med. Budapesta 4 med. Seghedin 1 med. Alba-regală 4 Bied. Kecskemét 1 med. Cincbiserică 1 med. Hodmezővásárhely medalie de aur. La expozițiile reuniunilor economice din comit. mchiș, regnicolară, din Győr industrială. Országos vas-és fémipar, cu medalie de onoare. Afară de acestea 3 cruci pentru merite, una dela mitropolitul din Sofia.

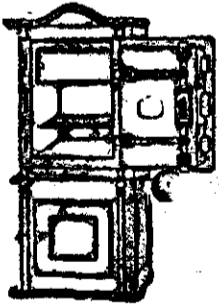
E 117-30

Fabrica budapestană de casse de bani
Gelléri și Schuller

BUDAPEST

Fabrica: IX., Rákos-utca 4. Depozitul orașenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.

Liferanții ministerului de agricultură, de honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază casse de bani, libere contra focului și spargerilor, casse pancelate pentru păstrarea documentelor.

(Ge 18)

Catalog gratuit și franco.

CORNEL TUNNER

industrie de marmoră și granit în

Timișoara-Fabric, Andrassy-ut 22. - Timișoara-Iosefin, Hunyadi-u. 4.

Filiala: Vârșeț, str Deák Ferencz nrul 9.

Își recomandă magazinul său bogat asortat cu

pietrii monumentale
table de marmoră,

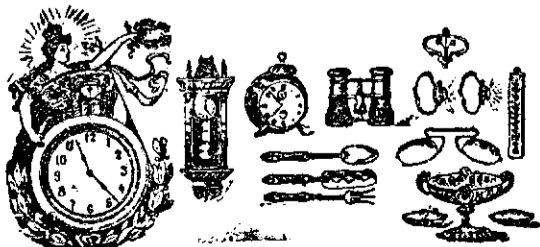
statui, etc. fabricație proprie în executare de gust frumos și preț moderat.

Având un magazin bogat, lîferează mai ieftin ca orice concurență.

Iohann Gensthaler

giuvaergiu și ciornicar

în Orăștie Szászváros.
Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argin tși ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Se fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, re pede, precis și ieftin. Serviciu conștiințios. 134-52

Folosește Doamnă

„Crema Margit“ a lui Földes

ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută

„Crema-Margit“ este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neîntrecută, stă în compunerea ei norocoasă, pielea o întinereste și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore.

Deoarece „Crema-Margit“ o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii închise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul.

„Crema-Margit“ e nestricăcioasă, nu conține untură, compoziție neamestecată, care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil, ▶ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen

(Fo 225-100)

A R A D.

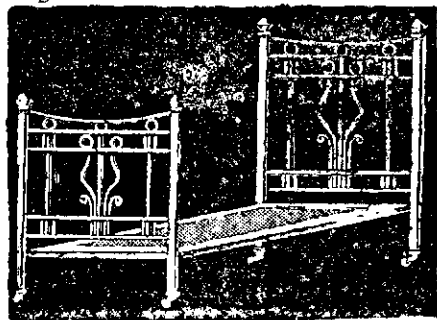
De aproape 50 de ani renumita firmă

Heldenberg
din Sibiu str. Cisnădiei 9
este cel dintâi și unicul magazin
de pianuri și harmoniuri

al Transilvaniei, al cărei proprietari sunt
specialiști în construirea pianurilor și
au și diplomă de conservator. Își reco-
mandă la caz de lipsă de

pianine, pianuri și harmoniuri,

instrumentele alese cu pricepere dela cele mai bune firme cu celo
mai ieftine prețuri de fabrică pe lângă deplină garanță.
(He 321—30)

Totfelul de
mobile de fier
și
matrațe de fir

cu cadru de lemn și fier
precum și PATUL-MASĂ
brevetat, care ziua se poate
întrebuința ca masă, iar noap-
tea ca pat, se pot procura
cu prețuri ieftine dela

fabrica de mobile de fer a lui
Wertheimer Géza

Losoncz, Tugár-tér 3.

(Ve 167—15)

EDUARD LEXEN,

tinichigiu și antepriază de instalațiuni

Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Prăvălie: Strada Gâbel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la
edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase
pentru bucătărie, dulapuri pentru ghiță, vase pentru spălat și altele.
Specialist în apaducte la case, canalizări,
conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie

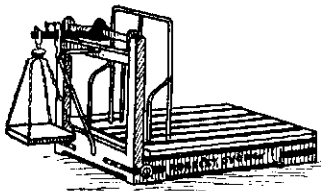
Lampe de carbid de totfelul
dela 3 coroane în sus. — —
Engrosiștilor li-se dau rabat.
Depozit bogat în vâni de
scăldat, cămine, closete etc.
Serviciu conștiințios. Prețuri
moderate. Reparație promptă.
(Le 29—100)

Fond. în anul 1872.

Rostély György urmașul lui Ziska

BUDAPEST, VI., Eötvös-u. nr. 51.

Vis-à-vis de gara de nord. Comunicație cu tramvaiul electric din orice parte.

Articlii pentru fauri, fabrică de cân-
tare pentru cereale și de balansuri
centimale. Liferantul bursei de ce-
— reale și efecte din Budapesta. —

Reparațiile se execută
ieftin și prompt.

Catalog de prețuri, cu provocare la zia-
— rul „Românul”, se trimit gratis. —

Ro 338-30

Bencsik Zsigmond în DEVA

Oferă: **Ghete americane și franceze** cusute cu mâna
în atelierul propriu precum și **ghete gata**, format modern
pentru bărbați femei și copii. **Ga-
loși, ghete comode și pentru
gimnastică.** Mare magazin de gume
renumite de Sullivan pentru tocuri
la ghete și creme excelente. Ghete
pentru picioare neregulate și bol-
nave le pregătesc după măsură.

La comande din
provincie este destul
a se trimite o gheată
folosită. — Serviciu
:: prompt ::

Be 318

Stofele alese de Direcțiune lucrate după clasa primă.

Gheorghe Szöcs

croitor civil și militar român, Brașov
srada Mihael-Weiss nr. 10 (casa proprie).

TELEFON: 488.

TELEFON: 488.

Deposit de cele mai nouă stofe
indigene și din străinătate.

Serviciu prompt!

Prețuri solide!

So 306—20

Uniforme pentru studenți cele mai bune și mai durabile.

H 381

**Una spune
celeilalte !!**

că totuși

mașinele de cusut
„PFAFF“

sunt cele mai bune, atât pentru scopuri industriale
cât și pentru economia casei, foarte potrivite la cusut
broderii, albituri și cârpit ciorapi, unica mașină
pe lume cu mers ușor, singurul reprezentant mecanicul

HAMMER VILMOS

magazin de biciclete mașini de cusut și gramofone.
ARAD, Piața Libertății 7. (Telefon Nr. 96)

Mare epozit în plăci românești pentru gra-
mofon. Lucrătoare specială pentru reparaturi.

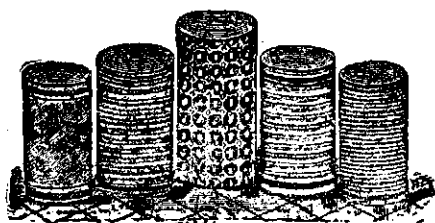
Fără nici un obligament de a cumpăra vă prezentăm cea mai bună mașină a secolului prezent, cel mai nou model de mașină de scris

S. SMITH PREMIER

cu scrisoare vizibilă, provăzută cu cordea dublă în două culori, rubricatoare, cu aparat Tabulatus, angajament complet de litere, provăzută cu aparat adunător.

Agencia principală pentru Ungaria-de-Sud:

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI SZÖNYEGHÁZ ÉS MODERN IRODABERENDEZÉSI VÁLLALAT.

(Primul magazin de covoare și întreprindere de aranjament pentru birouri din Ungaria-sudică).

Maitinszki Pál és T-sa

Temesvár-Belváros str. Jenő-herceg nr. 8.

Se primește orice soi de mașini de scris spre reparare completă, spre ținere în bună rânduială și spre curățire în baza unui legământ anual. Lucrări de dactilografie, copieri cu ajutorul mașinei dactilografe se execută cu prețurile cele mai ieftine. — Hectografe și totfelul de rechizite dactilografe fabricații americane-engleze, cu prețurile cele mai convenabile.

În despărțământul de covoare se vând covoare veritabile de Persia, Smirna și totfelul de covoare cu prețuri foarte scăzute

(Ma 129--104)

Sticlar pentru zidiri și portaluri

(magazin de table de sticlă și de oglinzi).

Execut lucrări pentru zidiri noi, sau totfelul de reparări prompt și cu prețuri ieftine. Expediez ieftin rolete mecanice de pânză și trestie
- - pentru ferestri - -

(Fi 226. - 50)

FRIED FERENCZ

ARAD, strada gróf Apponyi Albert nr. 15—16.

TELEFON 909.

TELEFON 909.

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de instituțiile financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, D/R. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesat să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECȚIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”); AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BÉ. KÉS, CSANÁD, BIHOB, TIMIȘ, TORONTÁL, CARAȘ-SEVERIN Arad str. Lázár Vilmos nr. 2. Telefon nr. 850. (Ba 240—156)

Fondat în anul 1885.

Fondat în anul 1885.

„TIMIȘIANA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN TIMIȘOARA.

CENTRALA: Timișoara-centru (Belváros) Piața Balázs-tér nr. 1. (Palatul Mocsonyi).

FILIALELE: Buziaș, — Recaș, — Ciacova, — Deta, — Vinga.

Capital propriu 2,600.000 K Depuneri 5,500,000 K

TELEFON: Centrala, Direcțiunea nr. 510. — Contabilitatea nr. 1149. — Filiala Buziaș nr. 10.,
Filiala Recaș nr. 14, Filiala Ciacova nr. 16, Filiala Deta nr. 26, Filiala Vinga nr. 16.

Depuneri spre fructificare, despre cari eliberează
libel. Administrează depuneri cu casete de eco-
nomizare.

Plătește deponenților după mărimea sumei
depusă 4 și jumătate și 5 procente interese
fără nici o detrager.

După toate depunerile contribuția (darea) de inte-
rese o plătește institutul separat.

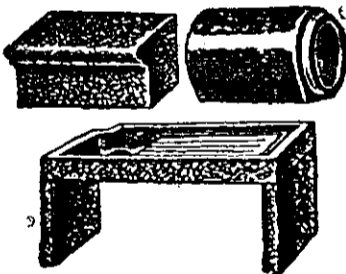
Depuneri până la 10.000 coroane, după starea
cassei se plătește și fără abdicere.

Escomptează cambii și acordă credite cambiale cu
acoperire ipotecară.

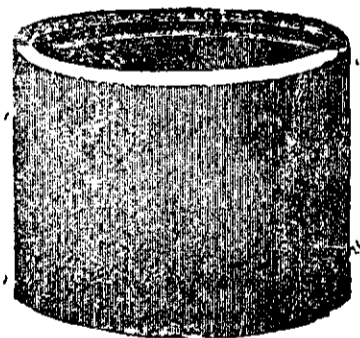
Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordă împrumuturi ipotecare pe case de
închiriat și pe proprietăți de pământ. —

Edificare ieftină!

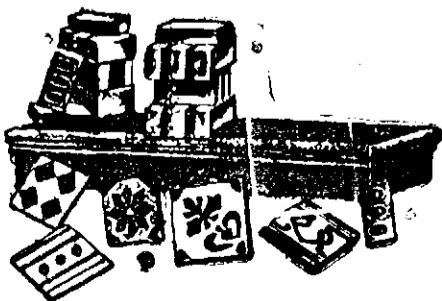

Intrece ori-care edificare din alt material.
Sistemul meu brevetat Nr. S—5546. Se face
prin prepararea în mod propriu al betonului
ori alte materii.

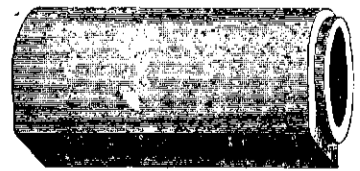

Primesc totfelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice
și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de
terase, acoperiș facement, învălitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu,
țigle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips,
var stins ș. a. — Prețuri curentetrimit gratuit.

IOSIF SIMIGS,

întreprindere de edificare cu beton, fabricant de
obiecte de cement și pietri.

Telefon 246. **LUGOȘ,** Strada Buziaș 37.

Bereczky Zoltán

atelier de croitorie pentru domni
Cluj—Kolozsvar.

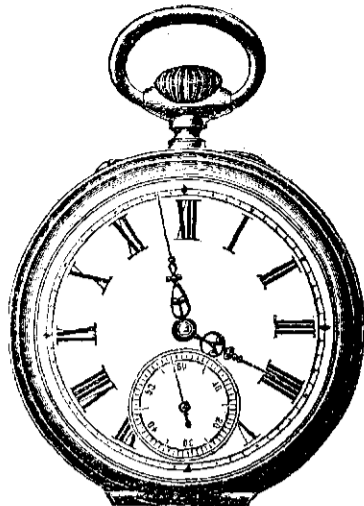
— In colțul străzilor Untó și Rózsa. —

Magazin permanent de materii din țară și străinătate pentru toate sezoanele.

Comandele din provincie se execută prompt. E suficient a se trimite o haină croită :: bine ::

(Be 157-60)

(Ba 147 | 104)

Cele mai bune

oroloage

cele mai solide și cele mai moderne

juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă **chezășie de 10 ani** și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

Brauswetter János

orologer în SZEGED

CATALOG CU 2000 CHIPURI SE TRIMITE GRATUIT.

Notăz că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul „Românul” (adecă scriu că a cetit anulul în „Românul”). Corespundășie se fac în limba maghiară, germană și franceză.

(Si 4-40)

Unde

se pot cumpăra cele mai bune și elegante
plchiere? numai

ei fabrica de ploiere **Gustav Schmidt,** SIBIIU Piața-mare în palatul **Bodenkredit**

se pot afla noutățile cele mai moderne

En-tout-cas

și

plchiere

pentru dame și bărbați în executare perfectă și estetică, de calitatea cea mai bună **cu prețurile cele mai ieftine.**

(Su 68--)

Karl Schulleri

atelier de cuptoare,

Sibiu, Târgul Fânului 7.

Execută:

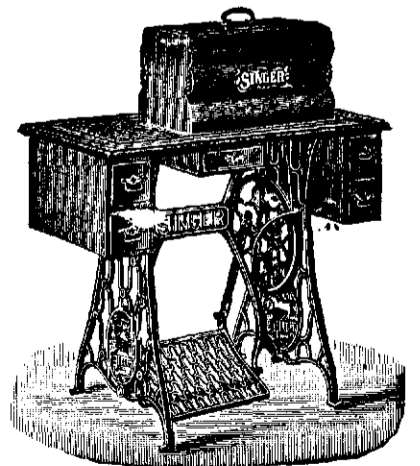
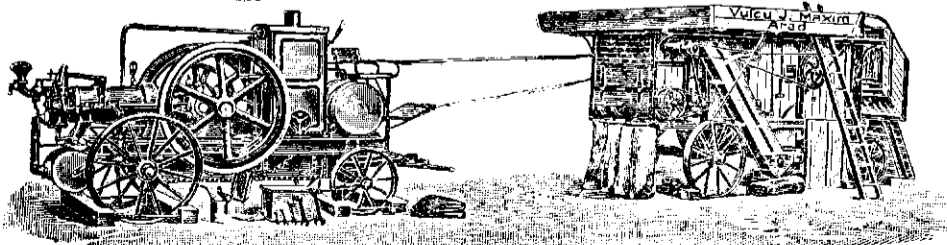
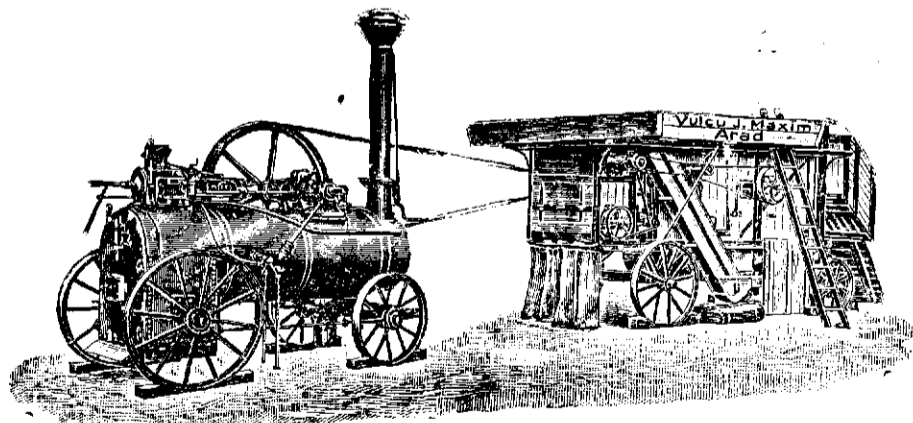
cupitoare cu căhăli

în toate colorile, precum și încălzite în forma Meissner și Kastel, îmbrăcate în căhăli. Deasemenea construiesc cupitoare de fierț din căhăli albe și vinete.

Primesc și tot felul de reparaturi, ce se țin de branșa mea. Comandă primește și dl Victor Roth, prăvălie de coloniale, Sibiu, Strada Sării (Salzgasse) Nr.

MAXIM I. VULCU**FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI****A. R. A. D., Strada Făbián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.**

Atrag atențiunea Onor. public asupra marelui meu magazin de mașini și fabricate americane, ca cele mai bune și renumite mașini de săcerat și legat snopi Plano, fabricatul cel mai bun al lui Cormic din America, mașini de cosit nutreț și Garnituri compl. de treerat cu aburi sau motor. Uleiuri de mașină și motoară,

curele, unsoare de mașină, saci, ponieve, măji, și toate trebuincioasele mașinelor de treerat, precum și pluguri, grape americane, mașini de sămănat și tăiat nutreț și, alte requisite economice.

(Va 221-280)

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cal spre cumpărare.